

СПРАВА «ГРИБ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF GRYB v. UKRAINE)

(Заява № 65078/10)

Стислий виклад рішення від 14 грудня 2017 року

У листопаді 2007 року працівниками Служби безпеки України було затримано особу та підрядника, які працювали на будівельному майданчику заявника, судді районного суду.

Під час досудового розслідування було встановлено, що заявник застосував до особи стягнення у виді адміністративного арешту на строк п'ятнадцять днів. Протягом вказаного строку ця особа була залучена до будівельних робіт, які проводилися у будинку батька заявника. Після відбування адміністративного арешту вказана особа під наглядом підрядника продовжувала працювати на будівельному майданчику батька заявника. За твердженням особи, ця робота не виконувалася добровільно чи за грошову винагороду. Пізніше на підставі підробленого протоколу про вчинення адміністративного правопорушення, складеного працівником міліції за попередньою змовою із заявником до особи було повторно застосовано адміністративний арешт.

У листопаді 2009 року апеляційний суд в якості суду першої інстанції визнав заявника винним у зловживанні службовим становищем і призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк п'ять років з відстроченням виконання вироку на три роки. Під час ухвалення вироку апеляційний суд посилався на низку доказів, зокрема, на показання особи та підрядника, отримані під час досудового розслідування. Заявник наполягав на допиті цих осіб у судовому засіданні, проте забезпечити їхню явку у судові засідання було неможливо через невстановлення їхнього місцезнаходження.

У квітні 2010 року Верховний Суд України розглянув касаційну скаргу заявника у присутності прокурора, але за відсутності заявника, та залишив її без задоволення, а рішення суду першої інстанції без змін.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився на численні порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), зокрема: пункту 1 статті 6 Конвенції під час провадження у Верховному Суді України та підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції у зв'язку з тим, що у судовому засіданні не були допитані певні свідки. Також заявник скаржився за статтею 7 Конвенції, що національні суди помилково кваліфікували його дії як зловживання службовим становищем, незважаючи на відсутність в них складу злочину.

Розглянувши скарги заявника щодо порушення принципу процесуальної рівності під час розгляду його касаційної скарги у Верховному Суді України, Європейський суд посилався на свою попередню практику у справах проти України та зазначив, що відповідно до національного законодавства, чинного на той час, прокурор, на відміну від підсудного, мав перевагу бути присутнім на подібних засіданнях Верховного Суду України та усно викласти свою позицію, що могла вплинути на висновки суду перед колегією з трьох суддів. Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі процесуальна справедливість вимагала, щоб заявнику також було надано можливість усно виступати у судовому засіданні, та що принцип процесуальної рівності сторін не було дотримано у цій справі, і констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

Європейський суд також розглянув скарги заявника за підпунктом «d» пункту 3 статті 6 Конвенції та вказав, що заявник не використав усі доступні йому засоби захисту свого права на допит певного свідка. Європейський суд дійшов висновку, що неявка певного свідка у судові засідання і допустимість його свідчень, отриманих під час досудового розслідування як доказів, не вплинули на справедливість провадження у справі заявника в цілому, і констатував відсутність порушення вказаного положення Конвенції.

Інші скарги заявника Європейський суд визнав неприйнятними.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятними скарги за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо дотримання принципу процесуальної рівності сторін під час провадження у Верховному Суді України, а також скарги за пунктом 1 та підпунктом «d» пункту 3 статті 6 Конвенції щодо неявки у судові засідання свідків Ш. та І. і використання їхніх свідчень, а решту скарг у заяві – неприйнятними;

2. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з недотриманням принципу процесуальної рівності сторін під час провадження у Верховному Суді України;

3. *Постановляє*, що не було порушення пункту 1 та підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції у зв'язку з використанням свідчень Ш. та його неявкою у судові засідання;

4. *Постановляє*, що не було порушення пункту 1 та підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції у зв'язку з допустимістю свідчень І., наданих ним під час досудового розслідування, як доказів проти заявника;

5. *Постановляє*, що

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, що мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 1000 (одна тисяча) євро відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись,

(ii) 105 (сто п'ять) євро компенсації судових та інших витрат та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»